

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «ІСТОРІЯ АРХЕОЛОГІЇ: ОСОБИСТОСТІ ТА ШКОЛИ (до 160-річчя В.В. Хвойки)»

5—8 жовтня 2010 року у Києві відбулася Міжнародна наукова конференція «Історія археології: особистості та школи». Організаторами конференції виступили: Інститут археології НАН України та Інститут історії матеріальної культури РАН в рамках проекту РГНФ—НАНУ.

Робота конференції проходила у двох секціях: «Парадигми, концепції, підходи в археологічних дослідженнях» і «Особистість в історії археології: спадок відомий та невідомий». Окрім того, в рамках конференції відбулися дискусії у форматі круглих столів за тематикою: «Археологічна освіта: формальний і неформальний аспекти» і «Наукові школи в археології».

Участь у конференції взяли 73 дослідники, які представляли 35 наукових установ України і Росії. Було заслухано 60 доповідей. Така ситуація цілком правомірно ілюструє актуальність досліджень з історії археологічної науки на пострадянському просторі.

Під час пленарного засідання було означено актуальні теми, що викликали значну зацікавленість та жваві дискусії серед учасників упродовж всієї роботи конференції. Н.І. Платонова у доповіді «Парадигми або базові концепції в археології та історії археології» наголосила, що, хоча базові концепції у вітчизняній науці змінювали одна одну, все ж попередня парадигма не втрачала актуальності, продовжуючись у наступних дослідженнях. Я.П. Гершкович своєю доповіддю закликав археологічну спільноту до критичного ставлення до «псевдоархеології» та до запобігання поширенню «квазіконцепцій». І.Л. Тихонов ознайомив присутніх із сучасним станом досліджень у галузі історії археології в Росії.

Робота секції «Парадигми, концепції, підходи в археологічних дослідженнях» висвітлювала проблемні й дискусійні теми у царині історії первісної археології (доповіді М.В. Аніковича, Н.І. Платонові, Л.Б. Вишняцького, О.М. Кононенко, С.В. Палієнка, Д.Л. Гаскевича), археології доби бронзи (доповіді Н.Л. Моргунової, Д.Л. Тесленка, А.О. Євгенєва, А.В. Корохіної, С.Д. Лисенка, Н.Б. Бурдо, Д.К. Черновола, Е.В. Овчинникова).

© Н.С. АБАШИНА, В.А. КОЛЕСНИКОВА,
А.С. ПУДОВКІНА, І.В. ЧЕРНОВОЛ, 2011

Низка виступів на секції була присвячена археологічній спадщині В.В. Хвойки та сучасним поглядам на його дослідження. Перший археологічний досвід В.В. Хвойки висвітлювали Т.М. Радієвська і М.М. Беленко. М.Ю. Відейко ознайомив присутніх із джерелознавчим потенціалом польових щоденників дослідника. Різноманітні аспекти археологічної діяльності В.В. Хвойки були висвітлені у доповідях О.В. Шарова, М.Г. Гусакова, І.Є. Сафонова.

Не лишилися поза увагою і питання історії української археології першої половини ХХ ст. В.А. Колеснікова заторкнула питання інституалізації археологічних структур Української академії наук, А.О. Корвін-Піотровський акцентував увагу на діяльності ВУАКу в царині створення археологічної карти України, А.С. Пудовкіна ознайомила присутніх з археологічними здобутками Кабінету антропології та етнології ім. Хв. Вовка.

Крім того, на секції були заслухані доповіді, присвячені історії розвитку та сучасному стану складення синтетичних археологічних карт Північно-Західного Причорномор'я (Д.В. Кіосак) і критеріям визначення дослідницького професіоналізму археолога в різних країнах Європи (Є.М. Михайленко).

Доповіді на секції «Особистість в історії археології: надбаня відоме та невідоме» привернули увагу до життєвого і творчого шляху низки визначних дослідників ХІХ—ХХ ст. — М.О. Макаренка, А.М. Тальгрена, О.О. Бобринського, Хв.К. Вовка, П.І. Смолічева, І.Г. Підоплічка, В.Т. Ілларіонова, М.Ф. Болтенка, М.В. Сібільова, П.С. Уварової, В.П. Левенка, О.С. Федоровського, О.В. Бодяньського, Г.Л. Скадовського, О.І. Тереножкіна, Т.М. Троїцької та ін. Розглядалась історія археологічних з'їздів, роль П.С. Уварової в їхній організації тощо. У доповідях О.О. Щеглової і Г.О. Станіциної були проаналізовані інформаційний потенціал особових фондів археологів у контексті дослідження історії археологічної науки.

Під час роботи круглого столу «Археологічна освіта: формальний та неформальний аспекти» обговорювалися важливі питання, що викликали жваву дискусію з актуальних проблем, пов'язаних з переходом на Болонську систему освіти. Колеги з Росії та України поділилися до-

свідом викладання археології та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах, запропонували свої підходи до методів оцінки знань, організації індивідуальної роботи зі студентами тощо.

Нікого не залишив байдужим заключний круглий стіл «Наукові школи в археології». Після виступів С.В. Кузьмініх і С.Б. Охотнікова в дискусії взяли участь Н.І. Платонова, Н.Б. Бурдо, Н.С. Абашина, А.М. Буровський, В.В. Отрошенко та інші. Дискусія показала, що зміст поняття «наукова школа» трактується неоднозначно і потребує визначення в подальших дослідженнях.

Більшість дослідників наголошували на необхідності розрізнити поняття «археологічна школа» і «наукова археологічна школа».

Підсумки конференції були підведені на заключному засіданні, на якому учасники заслухали доповіді голів секцій та організаторів конференції з російської та української сторін. Учасники дійшли спільного висновку: конференція стала справжнім підтвердженням того, що історія археології у Західній і Східній Європі стала однією з повноправних галузей археологічної науки.

*Н.С. АБАШИНА, В.А. КОЛЕСНИКОВА,
А.С. ПУДОВКІНА, І.В. ЧЕРНОВОЛ*